

Qitirmiut qalviit munaqhainirnut hivuuranaittut unalu nunamiuqatigiit-kigligutaanit tukhiutijangit

Qaffiujut qalviit iluani Qitirmiut nunangani?

Tuhagakhaujut

- Una Nunavut Kavamangit unalu Kugluktuk Anguniaqtit Timiujut (HTO) havaqatigihimajut kititiqhutik hivituningit qalviit amihuuningit Qitirmiut nunangani iluani.
- Qalviit nunangani iluani ilitturnaqhuni ikittuuvluni hivituningat ilitturnaqhunilu inuit angunialiqpagaat.
- Ilihimaajaat hivituningat haffumani qalviit amihuuningit nunangani iluani ilitturnaqhuni hivunngani aturaaqpagaat anguniaqtaat iniqhimaittumik ikajuutauniaqhuni ilittuqhailutik uvunga ihuuluutauhimajut qimilurningit piliriakhat. Una nalunaitkutaq ikajuutaulaaghuni ilittuqhailutik niqikhaqhiuqtut qaujiharniq tuktunut munaqtauningit.
- Una havangnaqtuq qaujiharniq havaaq uvannat Nunavut Kavamat unalu Kugluktuk HTO ilaliutigijangit hivitujumik ilihautikhangit havaktittijunut uvunga HTO katimajit. Ilitturnaqhunilu ihuaqpiaqtumik ilagiikhutik qaujiharniq havaangit ilittuqhaivlutik uumajunut munaqhiijangit.

Havaakhanut nainaaqhimajuq

Uvani 2018 unalu 2019, Nunavut Kavamangit uumajulijijit havaqatigivluniuk ukunannat Kugluktuk Angoniati Katudjiqatigiit (Kugluktuk HTO), kangiqhijaangani hivituningit haffumani nunanganit qalvik amihuuningit. Una havaarijaujuq ikajuqhimajaat aturaaqtakhainit aviktuqhimajumi munaqhainirnut aulapkaigianganit **kigligutaanit nalunaitkutaq** qaffiuningit hivituningillu haffumani qalviit nunangani iluani.

Una qaujiharniq ilitturnaqtuq niqikhaqhiuqtunut qaujiharniq haffumani tuktu munaqtaujunut atuqtaulaaghunilu aulapkaihimajuq hivunngani aturaaqtakhainit anguniaqtunut tamatkiqhimaittut ikajuutikhangillu uvunga Nunavut Avatiliqijiruatkut Katimajit (NIRB) qimilruqtakhait piliriakhat.

Qaujiaqatigiiktut atuqpektut hivuurananngittumik ukpiruhuutait kititiqhutik qalviit mitqungit ihivriugait uvani tununngani uataani Napaktulik Tahiq. Iliuraimajut 154 mitqurnit- kitittijut, nirjakhaat tuktu, umingmak kanaangit, unalu tipilingnit qarjunnguanit, taimaa nalunaitkutaq ikaaqhutik maniqqami. Napaaqtunnguat pulahimajut alrujalingnit taimaa mitqua kititirianganit

Havaatigut hivuliqtijut:

Malik Awan, Avatiliqijit Havagvik, Nunavut Kavamangit, mawan@gov.nu.ca

Qalvik: Thomas Kitchin unalu Victoria Hurst

Qalvik

Hamna qalvik anginiqhaujut uumajuit uvanngat tiriit ilagijaujut. Kulavait uqumaidjutiqaqtut hamnaujngnaqhijut 10.5 kilukulaanut (23 uqumaidjuhinut) anguhalluit uqumaidjutiqaqhutik 15kilukulaatigut (33uqumaidjuhingit).

Qalvit nauttiamik niqainnarniglu nirijuktut niqikhaqhiujuktut. Kihiani hakugikpiaqhutik tuqutillaqhutik angijaaqtumik anngutikhaq tuktunnaq, tuku, tuktuvak, ilaani anguvagait.

Ilagijaattaq niqikhaqhiuqpaqtut angijaaqtumik anngutikhangit ukiumi, qalviit nirijuktait manniit uvanngat nunamiuttanit ivajuktut tingmianit mahungnit paunnigait aujannguraangat. Qalviit ilittuqhaujut nunangani takunnaqtut naittumik hivitunianut takunnaqhutik angiklijuummihutik inuit angunialiqpagaat.

Kigligutaa nalunaijainiq

Kigligutaa nalunaijainiq naunaiqhijangit ilaliutigijangit piksaluqhijangit qanurilingajaujut hulijauhijangit tadja. Nalunaijainiq hivunnani tautulaaqhutik uvanngat nalunaitkutaq ihimagijaujut aallanngujangit.

anngutikhanut atuqhugit. Ihivriuhimajangit havaarivluniuk avataanit 10-ublungani havaarijangit uvanngat Qiqailruq tatqiqhiutaa atulihaaqtumi uvunga nunguani Qitiqqautijug 2018 unalu 2019 mit. Ilitturnaahunilu akituunngittuq munarijaanit qalvik amihuuningit maniqqami.

Havaami Qanurilinigit

Qaujahaqatigiiktut ilittuqhaujut nalunaijavlutik uumani DNA uvanngat kititihimajangit mitqurnit nalunaijavlutik avaliqanngittumik qalviit angutaugumi arnaugumiluuniit. Qaujahaqatigiiktut nalunaijavlutik aadjigiiktumik qaffiujut angutaugumik arnaugumigluuniit qalviit. Nalunaiqhijut 22 nit qalviit uvani 2018 mi, hamnaujut 11 arnavlutik 11 angutaavlutiglu. Qulit qalviit nalunaiqtauhimajut uvani 2018 mi angujauffaarmijut uvani 2019 mi.

Una kiuviniiit takukhauvlutik hamnaujut pingahut hitamaujut qalviit hamnavlutik 1000km². Tahapkuat kangiqhidjutingit aturnaahunilu hamnavlutik qalviit aimaviqaqtut qitqaniittut iluaniittut 4,000km² ilittuqhajit nunangani hanianiittut Napaktulik Tahiq, hamna mitquq- kititihimajangit napaaqtuq iliuraimajut. Qalviit atuqhijangit ilittuqhahimajut aallatqiingujut, tukiqaqhunilu aallatqiingujut amihuuningit hivitungat kangiqhihimajaujut ukiunganit.

Qalvit angijaaqtumik hivunikhaqahutik mikijuugaluqhutik. Uvani 2018 mi, qaujahaqatigiiktut tautukhimajut aallatqiingujut haffumani 25 km jungnaqhijut tamarmik anguhalluugumi kulavaugumiluuniit. Uvani 2019 mi, qaujahaqatigiiktut tautukhimajut anginiqhaujut amihuujut anguhalluit.

Una ilittuqhaujut ilitturnaqtuq aturluaqhijangit atahuijut qaujahaqatigiiktut havaangit ilittuqhainiaqtut uumajulijit munaqtijut. Ilitturnaahunilu aturnaqtut hulijakhautaujut ilaliutijakhaat arlingnaqtumik ilihautikhainit havaarijhangillu uvunga HTO katimajit uvuuna ikajuqatigiiktunut qaujiharniq havaarijangit.

Havaqatigiiktut / Ilitarijaujukhat: Kugluktuk Angoniatit Katudjiqatigiit, Anguniaqtit Timin-ganit Maniqqatigiiktut: Malik Awan, Nunavut Kavamata Avatiliqijit; OJ Bernhardt, Kugluktuk HTO katimaji Eric Hitkolok, Kugluktuk HTO katimaji; Perry Klengenberg, Kugluktuk HTO katimaji Jonathan Niptanatiak, Kugluktuk HTO katimaji. Maningnut ikajuqhijangit: Nunavut Kavamat Avatiliqijit; Nunavut Uumajulijit Katimaji (NWMB); Ukiuqtaqtumi Qaujijangit Kanada.